

Yttrande

2017-058

8 juni 2017

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Remiss av Statens energimyndighets rapport om havsbaserad vindkraft (ER 2017:3)

M2017/00518/Ee

Rapportens syfte är i huvudsak att göra en samhällsekonomisk analys av en 15 TWh utbyggnad av havsbaserad vindkraft fram till 2030. Därefter bedöms konsekvenserna alltför osäkra, exempelvis för elpriser och produktionskostnader. För perioden efter 2030 görs därför endast en övergripande analys, och en diskussion förs om den havsbaserade vindkraftens nytta. En utgångspunkt har varit målet om ett 100 procent förnybart elsystem 2040.

Rapporten kan betraktas som en fortsättning på en tidigare rapport från Energimyndigheten om särskilt stöd till havsbaserad vindkraft (ER 2015: 12),¹ där det inte ingick i uppdraget att göra en samhällsekonomisk analys. Bland annat utifrån inkomna synpunkter har en sådan analys bedömts vara nödvändig.

SAMMANFATTNING

Konjunkturinstitutet finner det glädjande att behovet av samhällsekonomisk analys av havsbaserad vindkraft uppmärksammas. Sammantaget ifrågasätter inte Konjunkturinstitutet rapportens övergripande slutsatser att:

- En utbyggnad till 2030 troligen kräver ett riktat stöd till havsbaserad vindkraft, men att detta stöd inte är samhällsekonomiskt motiverat.
- Det inte är säkert att det behövs ett särskilt stöd för havsbaserad vindkraft efter 2030.

PERIODEN FRAM TILL 2030

Energimyndigheten bedömer att en utbyggnad av havsbaserad vindkraft inte är samhällsekonomiskt motiverat före 2030. Skälet är att nyttan inte är större än den nytta som motsvarande utbyggnad av förnybar el inom det teknikneutrala elcertifikatsystemet skulle ge, vilket framför allt bedöms vara en utbyggnad av landbaserad vindkraft. Samtidigt är kostnaden för utbyggnad av havsbaserad vindkraft ca 5-6 miljarder kronor per Twh, vilket är ca fyra gånger högre än kostnaden för en motsvarande utbyggnad inom elcertifikatsystemet. Därtill gör

¹ Se Konjunkturinstitutets remissvar på denna rapport, <http://www.konj.se/download/18.1bbceda114f07171cbec0c9a/1439365059534/2015-08-05-Energimyndighetens-rapport-Havsbaserad-vindkraft.pdf>.

Energimyndigheten bedömningen att nyttan av mer elproduktion utöver den höjda ambitionen inom elcertifikatsystemet, 18 TWh, är begränsad.

Kontrollstationer

I rapporten betonas dock att situationen och behovet av ny elkraft kan förändras, och att kontrollstationer kan behövas. Faktorer som kan förändra situationen är exempelvis det nya förnybartdirektivet inom Energiunionen, som inte är beslutat ännu och som ska gälla efter 2020, tidigarelagda nedläggningar av elproduktionsanläggningar och förändrad acceptans för fortsatt utbyggnad av landbaserad vindkraft. Även utbyggnad av anläggningar med hög elanvändning såsom serverhallar och hur snabbt elektrifieringen av fordonssektorn utvecklas kan ha betydelse.

Det betonas vidare att det i kontrollstationer är viktigt att analysera behovet av utbyggnad av ny elkraft och om det ska ske genom särskilt stöd till havsbaserad vindkraft, om marknaden kan hantera utbyggnaden utan stöd, om ambitionsnivån inom elcertifikatsystemet ska höjas, eller om stöd ska ges till någon annan förnybar elkraft. Om regelbundna kontrollstationer innebär kontinuerligt nya samhällsekonomiska bedömningar av samhälleliga nyttor och kostnader av havsbaserad vindkraft, ställer sig Konjunkturinstitutet positiv till detta.

PERIODEN EFTER 2030

Av rapporten framgår att mellan 2030 och 2045 behöver alla kraftproduktionsanläggningar, förutom vattenkraftsanläggningar, ersättas med nya. Ett elsystem med mycket förnybar el har dessutom en hög omsättning då förnybara elproduktionsanläggningar har relativt kort livslängd. Energimyndigheten bedömer att anläggningar med en årsproduktion på ca 2,5 till 6 TWh behöver tillkomma årligen under perioden.

När det gäller produktionskostnaden bedöms den havsbaserade vindkraften närma sig den landbaserade, och att havsbaserad vindkraft efter 2030 möjligen blir konkurrenskraftig inom ett teknikneutralt stödsystem, exempelvis elcertifikatsystemet.

Upprätthålla realiserbar potential

Enligt Energimyndigheten har rapporten inte kunnat visa att det krävs en utbyggnad redan idag för att möjliggöra en fortsatt utbyggnad i framtiden. Myndigheten menar emellertid att det är viktigt att upprätthålla en realiserbar potential i syfte att göra en framtida utbyggnad möjlig eftersom Sverige står inför en stor omställning av elsystemet. Anledningen är exempelvis Energikommissionens mål om ett 100 procent förnybart elsystem till 2040 och att kärnkraften ska fasas ut. Energimyndigheten menar därför att det är viktigt att tidigt etablera en handlingsplan för denna omställning. Det kan exempelvis finnas begränsningar för hur mycket landbaserad vindkraft och biokraft kan byggas ut, och då menar myndigheten att havsbaserad vindkraft ligger närmast till hands. Konjunkturinstitutet ställer sig positiv till att samhällsekonomisk kostnadseffektivitet betonas vara av vikt och att handlingsplanen inte enbart begränsas till havsbaserad vindkraft. Samhällsekonomiska bedömningar bör ligga till grund även för handlingsplanen.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Urban Hansson Brusewitz. Föredragande har varit Per-Olov Marklund.

Urban Hansson Brusewitz

Per-Olov Marklund